

Veðrið

Tað eru mong veðurskipti, sum er avgerandi fyri, hvussu veðrið verður. Í veðurtíðindunum í útvarpi og sjónvarpi hoyra vit um — og siggja — hátrýst, lágtrýst, hátrýstyggr, hita- og kuldabrugvar osfr.

Føroyingar hava altið havt stóran áhuga fyri veðrinum. Ikki minst tí at høvuðsvinna okkara er tengd at sjónum, og har er veðrið oftani avgerandi fyri úrslitið.

Teir sokallaðu «landkrabbarnir» hava kanska ikki givið sær so nógv fær um veðurtíðindi sum tey, ið balast á sjónum — fyrr enn nú — tá vit eru farin at merkja á egna kroppi okkara, hvat eitt herviligt odnarveður veruliga er.

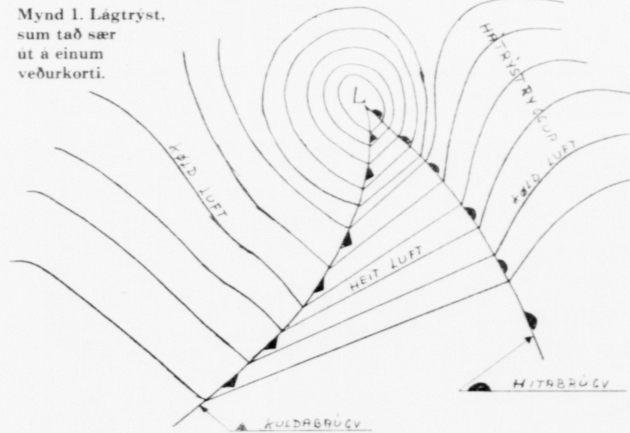
Ein ódn fyri og onnur eftir rakar Føroyar og ger stóran materiellán skaða. Folk eru bangin.

Men hvat er tað so, sum er orsökini til tær ymsu broytingarnar í veðurlagnum dag um dag. Hetta fara vit at greiða lesarum okkara frá í dag. Vit fara í seinni bløðum at viðgera aðrar líkandi spurningar í samband við veðurlagið.

Umborð á nógvum skipum hava teir veðurkort-mottakarar, har ein kann fáa eitt veðurkort, ið visir hesi mongu fyrirbrigdi.

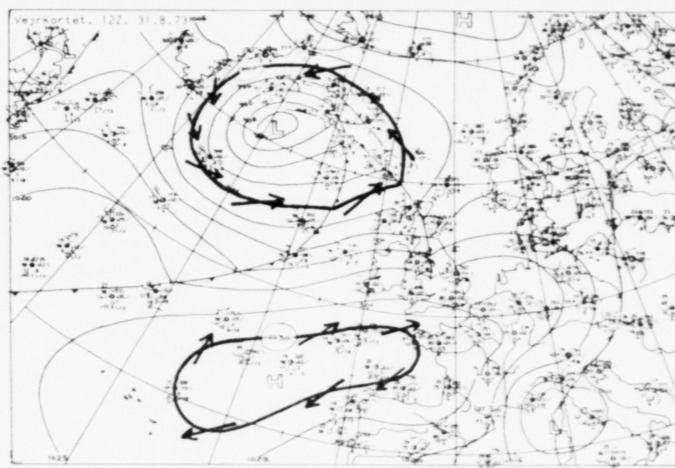
Á mynd 1 sæst eitt lágtrýst við miðdeplinum L, sum tað sær út á einum veðurkort, við isobarum og brugvum, kuldabrugvin vinstru megin og hitabrugvin høgru megin.

Mynd 1. Lágtrýst, sum tað sær út á einum veðurkort.

Fyri ein sum ikki er kunnugur við hesi fyrirbrigdi, sigur hetta kanska ikki so nógv. So skilir ein betur, tá sagt verður beinleiðis, at vit kunnu vænta, «10 - 12 metrar um sekundið av útsynningi við regni, sum klárar í út á seinna partin, tá hann stökkur vestur um við ælingi, einstakir sólglottar av og á» o.s.fr. Um so eitt lágtrýst liggur á Kappanum og eitt hátrýst við Asorurnar, tað mugu so tey um, sum har eru! — halda vit. Men er tað nú so?

Lat okkum hyggja at mynd 2, sum visir eitt veðurkort. Á hesum korti siggjast ein rúgva av linjum, tølum og teknum.

Mynd 2. Veðurkort

Á støðum um alt kortið bæði á landi og á havi siggjast bólkar við tølum og teknum. Hesir eru teir sokallaðu «OBS-ararnir», sum stóðir á landi og skip (OBServasjonsskipi senda til veðurstøðirnar 4 ella 8 ferðir um dagin, har tey siga frá, hvussu tey hava veðrið, synið, ættina, trýstið, hitan, hverji skyggj eru har o.s.fr.

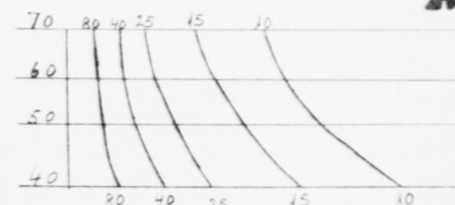
Veðurstøðirnar gera so veðurkort eftir hesum upplýsingum m.a.

Isobarur

Tær linjur, sum ganga nakað tilvildarlaga tvørtur um alt kortið, kallast isobarur. Hesar eru linjur, sum fara gjøgnum støð,

har trýstið er tað sama alla staði.

Í síðunum, í erva og í neðra á kortinum siggjast tøl, 1015, 1020, 1025 o.s.fr. Hesi merkja, at á øllum støðum, har tær ávisu isobarurnar fara igjøgnum, er trýstið ávikavist 1015, 1020 og 1025 millibar (mb) o.s.fr.

Mynd 3. Mynd at máta vindferðina eftir.

At finna ættina

Ur isobarunum kann ein eisini finna, hvussu ættin er.

Hyggja vit nú at tí isobarini, sum er merkt 1000 mb. (Henda fer beint vestan fyri Føroyar), so visa ørvarnir, eg havi sett á, hvussu ættin er á teimum ymsku plassum, isobarin fer gjøgnum. Henda isobarin liggur saman við fleiri øðrum rundan um eitt lágtrýst L, sum liggur í ein útsynning úr Íslandi á umleið 61 stig norður og 29 stig vestur. Síðan kunnu vit hyggja at tí isobarini, ið er merkt 1030 mb. (fer gjøgnum tey støð, har trýstið er 1030 mb). Henda isobar liggur rundan um hátrýstið H við Asorurnar, á umleið 43 stig norður og 13 stig vestur. Eisini her eru ørv- ar teknaðir á, sum visa, hvussu ættin er.

Reglan at finna ættina er henda: Vindurin melur móti klokkan um eitt lágtrýst og við klokkan um eitt hátrýst (hetta er á norður breidd, á suður breidd er mótsatt), 10-20 stig frá leiðini, isobarurnar ganga, inn móti einum lágtrýsti og út frá einum hátrýsti.

At finna vindferðina

Fráleikin millum isobarurnar er eitt mál fyri, hvussu nógvur vindur er: Tættari isobarurnar eru, jú meiri vindur.

Ein mátar tann hornrætta fráleikan millum isobarurnar á tí staði, har ein vil finna vindferðina, síðan roknar ein við form- um og talvum vindferðina. Vanligari er tó, at veðurkort hava eina mynd á, har ein við fráleikanum millum isobarurnar beinleiðis kann máta vindferðina.

Mynd 3 visir eina slíka mynd, sum er á tí kortinum, sum enska veðurstøðin Bracknell sendir út.

